

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

Titvlvs I. Innocentivs III. In Concilio Generali.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

DE SVMMMA TRINITATE, ET FIDE CATHOLICA.

TITVLVS I.

INNOCENTIVS III. IN CONCILIO GENERALI.

Tractat de Trinitate, & ipsius operibus: de Fide, & articulo fidei.

CAPITVLVM PRIMVM.

IRMITER credimus, & simpliciter confitemur, quod unus solus est verus Deus, aternus, immensus, & incommutabilis, incomprehensibilis, omnipotens, & ineffabilis. Pater & Filius, & Spiritus Sanctus: tres quidem personae, sed una & essentia, substantia, seu natura simplex omnino: Pater à nullo, Filius à Patre solo, ac Spiritus Sanctus pariter ab utroque: ab quo initio, semper ac sine fine: Pater generans, Filius nascens, & Spiritus Sanctus procedens: consubstantiales, & coeternales, & coomnipotentes, & coeterni: unum universorum principium: creator omnium visibilium, & invisibilium, spiritualium & corporalium: qui sua omnipotentia virtute simul ab initio temporis utramque de nihilo condidit creaturam, spirituale & corporalem, angelicam videlicet & mundanam: ac deinde humanam, quasi communem ex spiritu & corpore constitutam. Diabolus enim & alij demones à Deo quidem natura creati sunt boni, sed ipsi per se facti sunt mali. Homo vero diaboli suggestionem peccavit. Haec sancta Trinitas secundum communem essentiam individua, & secundum personales proprietates discreta, primò per Moysen & sanctos Prophetas, aliosque famulos suos, iuxta ordinatissimam dispositionem temporum, doctrinam humano generi tribuit salutarem. Et tandem unigenitus Dei filius Iesus Christus à tota Trinitate communiter incarnatus, ex Maria semper virgine Spiritus Sancti cooperatione conceptus, verus homo factus, ex anima rationali & humana carne compositus, una in duabus naturis persona, viam vitae manifestius demonstravit. Qui cum secundum divinitatem sit immortalis & impassibilis, idem ipse secundum humanitatem factus est mortalis & passibilis. Qui etiam pro salute humani generis in ligno crucis passus & mortuus, descendit ad inferos, resurrexit à mortuis, & ascendit in caelum: sed descendit in anima, & resurrexit in carne: ascenditque paciter in utroque: venturus in fine saeculi, iudicaturus vivos & mortuos, & redditurus singulis secundum opera sua, tam reprobis, quam electis: qui omnes cum suis propriis resurgent corporibus, quae nunc gestant, ut recipiant secundum opera sua, si-

ve bona fuerint sive mala: illi cum diabolo poenam perpetuam, & isti cum Christo gloriam sempiternam.

Tractatur hic de sacramentis ecclesiasticis.

Abbas Siculus.

Vna a verò est fidelium universalis ecclesia, extra quam nullus omnino salvatur. In qua idem ipse sacerdos est sacrificium b Iesus Christus: cuius corpus & sanguis in sacramento altaris sub speciebus panis & vini veraciter continentur, transubstantiatis pane in corpus, & vino in sanguinem, potestate divina: ut ad perficiendum mysterium unitatis, accipiamus ipsi de suo, quod accepit ipse de nostro. Et hoc utique sacramentum nemo potest conficere, nisi sacerdos, qui rectè fuerit ordinatus, secundum claves ecclesiae, quas ipse concessit Apostolis, eorumque successoribus Iesus Christus. Sacramentum verò c baptismi (quod ad Dei invocationem & individuae Trinitatis, videlicet Patris & Filii, & Spiritus Sancti, consecratur in aqua) tam parvulis, quam adultis in forma ecclesiae à quocunque ritè collatum proficit ad salutem. Et si post susceptionem d baptismi quisquam prolapsus fuerit in peccatum, per veram potestatem semper poenitentiam reparari e. Non solum autem virgines & continentem, verumetiam conjugatos, per rectam fidem & operationem bonam placentes Deo, ad aeternam merentur beatitudinem pervenire.

CAP. II.

Pater & Filius & Spiritus Sanctus vera unione, non collectiva, seu similitudinaria, sunt una essentia, substantia seu natura: quo substantia non est generans, nec genita, nec procedens: quia illi aeterni non attribuuntur substantia, sed personae: nec per hoc in Trinitate concluditur quaternitas. Contrarium sentientes, ut haeretici sunt censendi, nisi ab errore respiciant, & correctioni apostolicae sedis se supponant. Abbas Siculus.

Idem in eodem f.

Dannamus g ergo & reprobamus libellum seu tractatum, quem Abbas Ioachim edidit contra magistrum Petrum Lombardum de unitate seu essentia Trinitatis, appellans ipsum haeticum & insanum, pro eo quod in suis dixit sententiis h, quoniam quaedam summa res est Pater & Filius & Spiritus Sanctus, & illa non est generans, neque genita, neque procedens: unde asserit, quod ille non tam Trinitatem, quam quaternitatem asstruebat in Deo, videlicet tres personas, &

a Ecclesia unitas. b Eucharistia. c Baptismus. d Patris. e Concor. ca. quia sanctitas. ponderet. & c. contumaces. scilicet. quod autem ad civilem politiam & mundiciam attinet, nemo poenitentia nocens esse desinit. l. 67. de iure. l. 17. de adil. ed. l. pen. de bon. rapr. f Cap. 2. g Cap. 2. eod. tit. in 4. compil. h L. 7. sent. dist. 5.

a Cap. 1. Hoc autem concilium Roma in Laterano celebratum est anno Christi 1215, a fidelentibus Hierosolymitano & Constantinopolitano Patriarchis, & totius fere orbis Episcopis, principibus, legationibus, & Pontificatus Innoc. III. decimo octavo. b Cap. 1. eod. tit. in 4. compil. c Hanc Decr. & seq. eruditissime explicat B. Tom. 1. pp. 23. & 24. tom. 17. d Similiu textus in l. nullus haeticus. C. ad. n. e Textus in l. inter clarus. h. omnes. vers. & quoniam. C. ad. n. f Extremum iudicium.

illam communem essentiam quasi quartam: manifeste protestans, quod nulla res est, quae sit Pater & Filius & Spiritus Sanctus; nec est essentia, nec substantia, nec natura: quamvis concedat, quod Pater & Filius & Spiritus Sanctus sunt una essentia, una substantia, unaque natura, verum unitatem huiusmodi non veram & propriam, sed quasi collectivam & similitudinariam esse fatetur: quemadmodum dicuntur multi homines unus populus, & multi fideles una ecclesia: juxta illud: *a* Multitudinis credentium erat cor unum, & anima una. & Qui *b* adheret Deo, unus spiritus est cum illo. Item: *c* Ille qui plantat, & qui rigat, unum sunt: & *d* Omnes unum corpus sumus in Christo: rursum in libro Regum. *e* Populus meus, & populus tuus, unum sunt. Ad hanc autem suam sententiam asserendam, illud potissimum verbum inducit, quod Christus de fidelibus inquit in Evangelio: *f* Volo pater ut sint unum in nobis, sicut & nos unum sumus, ut sint consummati in unum. Non enim (ut ait) fideles Christi sunt unum, id est, quaedam una res, quae communis sit omnibus, sed hoc modo sunt unum, id est una ecclesia, propter catholicam fidei unitatem, & tandem unum regnum, propter unionem indissolubilis charitatis, quemadmodum canonica Ioannis Apostoli epistola legitur: *g* Quia tres sunt qui testimonium dant in caelo. Pater & Filius & Spiritus Sanctus: & hi tres unum sunt. Statimque subiungitur: Et tres sunt, qui testimonium dant in terra; spiritus, aqua & sanguis: & hi tres unum sunt, sicut in quibusdam codicibus invenitur. Nos autem sacro *h* approbante concilio, credimus & confitemur cum Petro Lombardo, quod una quaedam summa res est, incomprehensibilis quidem & ineffabilis, quae veraciter est Pater & Filius & Spiritus Sanctus; tres simul personae, ac sigillatim quaelibet earundem: & ideo *i* in Deo solummodo Trinitas est, non quaternitas: quia quaelibet trium personarum est illa res, videlicet substantia, essentia, seu natura divina: quae sola est universorum principium, praeter quod aliud inveniri non potest: & illa res non est generans, neque genita, nec procedens, sed est Pater, qui generat, & Filius, qui gignitur, & Spiritus Sanctus, qui procedit: ut distinctiones sint in personis, & unitas in natura. Licet igitur alius sit Pater, alius Filius, alius Spiritus Sanctus, non tamen aliud: sed id, quod est Pater, est Filius, & Spiritus Sanctus idem omnino: ut secundum orthodoxam & catholicam fidem consubstantialia esse credantur. Pater enim ab aeterno Filium generando, suam substantiam ei dedit, juxta quod ipse testatur: *k* Pater quod dedit mihi, majus omnibus est. Ad dici non potest, quod partem substantiae suae illi dederit, & partem ipse sibi retinuerit: cum substantia Patris indivisibilis sit, utpote simplex omnino. Sed nec dici potest, quod Pater in Filium transtulerit suam substantiam generando, quasi sic dederit eam filio, quod non retinuerit ipsam sibi: alioquin deditisset esse substantiam. Patet ergo, quod sine ulla deminutione Filium nascendo substantiam Patris accepit: & ita Pater & Filius habent eandem substantiam: & *l* sic eadem res est Pater & Filius, nec non & Spiritus Sanctus ab utroque procedens. Cum ergo Veritas pro fidelibus suis orat ad Patrem: Volo (inquiens) ut ipsi sint unum in nobis, sicut & nos unum sumus: hoc nomen *m* unum, pro fidelibus quidem accipitur, ut intelligatur unio

a Mat. 4. *b* 1. Cor. 6. *c* 1. Cor. 3. *d* 1. Cor. 12. *e* 3. Regum 22. *f* Ioan. 17. *g* 1. Ioan. 5. *h* Vide Melchiorum Can. lib. 12. c. 7. de locu Theolog. 6. 2. praecip. *i* In uno manuscripto ita: Et ideo in Deo solummodo Trinitas, non quaternitas reperitur. *k* Ioan. 16. *l* Ioan. 17. *m* Significatum & a quo vocatio nem dictionis unius vide apud Bart. in l. 1. si plures, in vers. difficile. ff. de pac. Sed aliter unum sunt fideles Christi, aliter tres persona divina.

charitatis in gratia: pro personis vero divinis, ut attendatur identitatis unitas in natura, quemadmodum alibi Veritas ait: Eftote *a* perfecti, sicut & Pater vester caelestis perfectus est: ac si diceret manifestius: Eftote perfecti perfectione gratiae, sicut Pater vester caelestis perfectus est perfectione naturae, utraque videlicet suo modo: quia inter creatorem & creaturam, non potest tanta similitudo notari, inter eos major sit dissimilitudo notanda. Si quis igitur sententiam vel doctrinam praesertim Ioaachim in hac parte defendere vel approbare praesumpserit, tanquam haereticus ab omnibus evitetur *b*. In nullo tamen propter hoc Florentino *c* monasterio (cujus ipse Ioaachim exstitit institutor) volumus derogari: quoniam ibi & regularis est institutio, & observantia salutaris: maxime, cum ipse Ioaachim omnia scripta sua nobis assignari mandaverit apostolicae sedis iudicio adprobanda, seu etiam corrigenda, dictans epistolam, quam propria manu subscripsit, in qua firmiter constituit, se illam fidem tenere, quam Romana tenet ecclesia, quae (disponente Domino) cunctorum fidelium mater est & magistra. Reprobamus etiam & condemnamus perversissimum dogma impii *d* Almarici, cuius mentem sic pater mendaciter excaveat, ut eius doctrina non tam haeretica, quam insana sit censenda.

DE CONSTITUTIONIBUS TITVLVS II.

CAP. I. Iuris canonici statuta omnes ligant: & eorum ritus, tam in pronunciando, quam in decidendo iudicia sunt regulanda. Ex Concilio Meldensi *e*.

C Anonum *f* statuta custodiantur ab omnibus. Et nemo in actionibus vel iudiciis ecclesiasticis suo sensu, sed eorum auctoritate ducatur.

CAP. II. Constitutio respicit futura, & non praeterita. Gregorius *g* in Registo.

Cognoscetes: *h* [1 & 7.] Rem quae culpa caret in damnum vocari non convenit. Quotiens vero novum quid statuit, ut solent futuris formam imponere, ut dispendiis praeterita non commendet: Ne detrimtum ante prohibitionem possint ignorantes *i* incurere, quod eos postmodum dignum est vetitos iustificare.

[1 Multa narrantur de Christianis mancipiis, quae iudeis comparabant. Volebat autem Gregorius in futurum statueri, ut iudei qui Christiana mancipia emerint, intra diem quadragesimum eos vendere teneantur. Sed si ante annum quam hoc statueretur quaedam apud eos Christiana mancipia manserint, veritas illi ex eo dispendium irrogari, sed eis eorum alienandorum licentiam dari, conservaretur, quia.]

CAP. III. Potestas legem condendi & mutandi est penes vicarium Christi. Et quod de uno conexorum statuitur, ad aliud conexum extenditur. Abbas Siculus.

Augustinus super illud epistolae ad Hebraeos 1. Translato sacerdotio *m* necesse est ut legis translatio fiat.

Quia enim simul & ab eodem & sub eadem sponsonne utraque data sunt, quod de uno dicitur, necesse est ut de altero intelligatur.

a Mat. 5. *b* refutetur. *c* al. Florentino. *d* Almarici haeresis refertur directum p. 2. q. 7. *e* Cap. 11. & Burch. l. 1. c. 6. de p. s. c. 171. & c. 1. eod. tit. in 1. compil. *f* Quid dicitur canon. D. D. in l. privilegia. C. de sac. eccles. & gloss. can. 1. dist. 3. *g* Lib. 7. epistol. 33. ad Fortunatum Episcopum Neapolitanum. *h* Cap. 2. eod. tit. in 1. compil. *i* al. non commendat. *k* Licet de in debito. & ibi gl. de prob. & l. lege 6. cum quidam. ubi Bart. D. ad leg. Corn. de sic. *l* Ca. 7. extant verba huius ca. in gloss. ord. *m* Cap. 4. eod. tit. in 1. compil.

